

III. Toepassing van artikel 219ter, § 5 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996

Van toepassing vanaf 1 april 2022.
Vervangt omzendbrief nr. 2022/46 van 1 februari 2022¹.

I. Principe: onverenigbaarheid tussen de toekenning van moederschapsuitkeringen wegens een maatregel van werkverwijdering en het verrichten van een activiteit die niet onderworpen is aan de arbeidswet van 16 maart 1971

De zwangere of bevallen gerechtigden of de gerechtigden die borstvoeding geven en op wie een maatregel van werkverwijdering van toepassing is als bedoeld in artikel 42 § 1, 43 of 43bis van de arbeidswet van 16 maart 1971, kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op moederschapsuitkeringen.

De moederschapsuitkeringen in geval van werkverwijdering zijn echter niet verschuldigd aan de zwangere of bevallen gerechtigden, of de gerechtigden die borstvoeding geven, *die een activiteit aanvangen of voortzetten die niet onderworpen is aan de bepalingen van de arbeidswet van 16 maart 1971.*

Opmerkingen:

- de uitoefening van **vrijwilligerswerk** in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers is in principe mogelijk op voorwaarde dat het bestaan van *een band van ondergeschiktheid* wordt bewezen – toepassing van de arbeidswet van 16 maart 1971 (deze band van ondergeschiktheid tussen de vrijwilliger en de betrokken organisatie kan bijvoorbeeld worden afgeleid uit de verplichting om het vrijwilligerswerk te verrichten op vaste dagen en uren, de verplichting om het vrijwilligerswerk te verrichten in een vooraf bepaalde ruimte, met inbegrip van het gebruik van specifieke instrumenten die door de betrokken organisatie ter beschikking worden gesteld, ...)
- het volgen van een **opleiding zonder een praktische component** (zonder een stage) is geen activiteit en kan worden gevolgd tijdens de periode van werkverwijdering. Een dergelijke opleiding vormt immers geen werkzaamheid met een productief karakter die wordt verricht in het maatschappelijk verkeer.

Indien het echter gaat om een **opleiding met een praktische component** (met een stage) en zij dus als een werkzaamheid met een productief karakter wordt gekwalificeerd die wordt verricht in het maatschappelijk verkeer, dient er te worden nagegaan of er in het kader van de uitvoering van deze stage een onderwerping aan de arbeidswet van 16 maart 1971 is. In bevestigend geval kan de verzekerde tijdens het volgen van deze opleiding verder aanspraak maken op moederschapsuitkeringen wegens werkverwijdering. Als dit echter niet het geval is, dient de toekenning van de moederschapsuitkering te worden geweigerd voor de periode waarin zij deze opleiding volgt. Het gaat dus om een feitelijke analyse.

Er moet worden opgemerkt dat de **activiteiten verricht in het kader van de deeleconomie** (waarbij er geen onderwerping is aan het sociaal statuut van de zelfstandigen omdat de verworven inkomsten bedoeld in art. 90, eerste lid, 1° *bis*, WIB 1992 het bedrag zoals bedoeld in art. 37bis, § 2, WIB 1992 niet overschrijden) niet onderworpen zijn aan de bepalingen van de arbeidswet van 16 maart 1971.

1. Hier niet gepubliceerd.

II. Uitzondering: de voortzetting van een activiteit als zelfstandige tijdens de maatregel van werkverwijdering

2.1. Principes

De gerechtigde die haar zelfstandige activiteit voortzet tijdens de periode van moederschapsbescherming, kan onder bepaalde voorwaarden het recht behouden op moederschapsuitkeringen die gekoppeld zijn aan haar statuut van werknemster. Die uitkeringen worden evenwel met 10 % verminderd.

Daartoe moet de adviserend arts van het ziekenfonds de gerechtigde toestaan dat zij tijdens de periode van moederschapsbescherming de zelfstandige activiteit blijft uitoefenen die zij *onmiddellijk* vóór die periode uitoefende.

In dit kader betekent de notie “*onmiddellijk*” dat de verzekerde effectief al deze activiteit moet hebben uitgeoefend vóór het begin van de periode van werkverwijdering. In geval van een “seizoensgebonden” activiteit, is het bovendien noodzakelijk dat de betrokkene (op een blijvende wijze) onderworpen is aan het sociaal statuut voor zelfstandigen.

De betrokkene mag evenwel geen zelfstandige activiteit uitoefenen tijdens de dagen of uren waarop zij als werknemster zou hebben gewerkt, indien er geen beschermingsmaatregel was genomen. Zij mag dus het volume van haar zelfstandige activiteit niet verhogen.

2.2. Procedure

De betrokkene moet aan de adviserend arts van haar ziekenfonds de toestemming vragen om haar zelfstandige activiteit verder uit te oefenen. Zij moet een **medisch getuigschrift van haar behandelend arts** voorleggen waaruit blijkt dat de activiteit geen risico inhoudt voor haar gezondheid of die van haar kind.

De toestemming moet **de aard, het volume en de voorwaarden voor het uitoefenen van die activiteit** nader opgeven en moet in het medisch en administratief dossier van de betrokkene in de zetel van het ziekenfonds worden bewaard. De toestemming moet aan de gerechtigde ter kennis worden gebracht.

Opmerking: in geval van een werkverwijdering in de prenatale en de postnatale periode, zal voorafgaandelijk om een afzonderlijke toelating moeten worden verzocht door de werknemster. De werknemster zal dus twee onderscheiden aanvragen bij de adviserend arts van haar ziekenfonds moeten indienen.

2.2.1. AANVRAAG TOT TOELATING

Om te kunnen genieten van deze mogelijkheid tot voortzetting van de uitoefening van haar zelfstandige activiteit, wordt de verzekerde verzocht een aanvraagformulier met het oog op een toelating in te vullen waarin zij de arbeidsregeling, de aard en de voorwaarden voor het uitoefenen van zowel haar activiteit als werknemster als haar zelfstandige activiteit moet toelichten.

In geval van een toelating moet zij zich ertoe verbinden om haar zelfstandige activiteit niet uit te oefenen tijdens de periodes waarin zij gewoonlijk haar activiteit als werknemster uitoefent en waarvoor zij recht heeft op moederschapsuitkeringen wegens werkverwijdering. Een model van dit formulier gaat als bijlage (zie *bijlage I*)².

2.2.2. MEDISCH GETUIGSCHRIFT

De betrokkene moet bij het aanvraagformulier een medisch getuigschrift van haar behandelend arts voegen, waarin deze vermeldt dat het uitoefenen van de activiteit waarvoor toestemming wordt gevraagd voor de moeder noch voor het kind een gevaar inhoudt.

De behandelend arts moet het *ad hoc* getuigschrift, dat in het aanvraagformulier is opgenomen, invullen (zie *bijlage I*).

2.2.3. TOELATING

De aard, het volume, de werktijd en de voorwaarden voor het uitoefenen van de activiteit die met de gezondheidstoestand van de moeder en haar kind verenigbaar wordt geacht, moeten in de toelating worden vermeld.

De toelating moet aan de betrokkene worden ter kennis gebracht en worden bewaard in haar medisch en administratief dossier in de zetel van het ziekenfonds.

Een model van toelating en een model van weigering zijn als bijlage toegevoegd (zie *bijlagen II en III*)³.

Indien de gerechtigde haar activiteit als zelfstandige tijdelijk moet stopzetten (ziekte, ...), moet zij het ziekenfonds daarvan zo spoedig mogelijk in kennis stellen, zodat het de toepassing van de vermindering met 10% van de uitkeringen kan opschorten. Het ziekenfonds vermindert het dagbedrag niet meer vanaf de datum van de stopzetting die door de betrokkene **schriftelijk** is meegedeeld (in te vullen formulier *Aangifte van de stopzetting van de uitoefening van de activiteit als zelfstandige* (zie *bijlage IV*)⁴ of een verklaring van stopzetting per mail).

Indien de betrokkene haar zelfstandige activiteit wenst te hervatten (na deze tijdelijk te hebben stopgezet en zij heeft nog geen datum van hervatting meegedeeld), moet zij haar ziekenfonds daarvan zo spoedig mogelijk in kennis stellen, zodat die laatste de vermindering met 10% van de uitkeringen opnieuw kan toepassen.

De verzekerde kan ook verzaken aan de verstrekte toelating. De intrekking van de toelating zal door de adviserend arts aan de administratieve dienst van het ziekenfonds worden meegedeeld en de vermindering van de uitkeringen met 10% zal een einde nemen vanaf de datum van stopzetting zoals **schriftelijk** meegedeeld door de betrokkene (zie het formulier als *bijlage IV* of per mail).

De gerechtigde moet haar zelfstandige activiteit stopzetten bij het einde van de periode waarvoor de adviserend arts zijn toestemming heeft verleend. Geen enkele activiteit mag nog uitgeoefend worden vanaf de zevende dag voorafgaand aan de vermoedelijke bevallingsdatum tot het einde van de periode van negen weken te rekenen vanaf de dag van de bevalling.

2.2.4. VOORAFGAANDE TOESTEMMING - BEGRIP

Deze voorwaarde moet soepel geïnterpreteerd worden: de werkneemster moet immers kunnen beschikken over een bepaalde termijn om zich te informeren en om de verschillende stappen, die haar worden opgelegd, te vervullen.

Op praktisch vlak kan een termijn van een maand na de verwijdering uit de bezoldigde activiteit (en het voortzetten van de zelfstandige activiteit) in acht genomen worden om de toelatingsaanvraag bij de adviserend arts in te dienen.

3. Hier niet gepubliceerd.

4. Hier niet gepubliceerd.

Bij gebrek aan een aanvraag en/of een toelating moet het onverschuldigde bedrag aan uitkeringen teruggevorderd worden vanaf de eerste dag van de uitoefening van de betrokken zelfstandige activiteit die niet “voorafgaandelijk” is toegelaten. In voorkomend geval neemt de terugvordering een einde daags na de datum waarop de betrokkene voor de laatste keer de desbetreffende zelfstandige activiteit heeft uitgeoefend die niet voorafgaandelijk is toegelaten.

2.2.5. ROL VAN DE ADVISEREND ARTS

De behandelend arts is het best geplaatst om het risico voor de moeder en het kind te evalueren. Het getuigschrift dat door de behandelend arts wordt uitgereikt, heeft een uiterst belangrijke bewijskracht.

De behandelend arts beoordeelt in de eerste plaats de verenigbaarheid van de zelfstandige activiteit. De toelating van de adviserend arts is gebaseerd op die vaststelling. De adviserend arts mag die vaststelling alleen naast zich neerleggen indien hij meent dat hij deze onmogelijk kan overnemen.

In het algemeen moet de adviserend arts dus akte nemen van het ontbreken van een tegenindicatie die wordt aangegeven door de behandelend arts van de betrokkene. De adviserend arts zal dit getuigschrift niet aanvaarden indien er voor de gezondheid van de moeder en/of het kind een manifest en aanzienlijk risico bestaat.

Om de sociaal verzekerde zo snel mogelijk te informeren en haar situatie op administratief en medisch vlak snel te regulariseren (met het oog op de rechtszekerheid), zal de adviserend arts zo snel mogelijk zijn beslissing nemen en ze ter kennis brengen.

2.3. Bijzondere situatie: werkverwijdering en arbeidsongeschiktheid in het kader van de activiteit als zelfstandige

Indien de van het werk verwijderde werknemster arbeidsongeschikt is erkend in het kader van haar activiteit als zelfstandige, kan zij aanspraak maken op een arbeidsongeschiktheidsuitkering in het kader van het stelsel van de zelfstandigen (op voorwaarde dat zij recht heeft op uitkeringen in het kader van laatstgenoemd stelsel en aan de nodige verzekeraarvoorwaarden voldoet).

Vanaf de begindatum van de erkende arbeidsongeschiktheid vermindert het ziekenfonds het bedrag van de uitkeringen wegens werkverwijdering niet langer met 10 %. Het bedrag van de door het stelsel van de zelfstandigen betaalde arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt vermindert met het bedrag van de door het stelsel van de werknemers betaalde uitkering wegens werkverwijdering.

Omzendbrief V.I. nr. 2022/86 – 406/21 van 14 maart 2022.